

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

DUMINICA A 25-A DUPĂ RUSALII
(Pilda samarineanului milostiv)

SF. AP. OLIMP, RODION,
SOSIPATRU, ERAST, TERȚIU
ȘI CVART; SF. MC. OREST

Astăzi ne aflăm în Duminica a 25-a după Rusalii, zi în care am ascultat Pilda samarineanului milostiv, din Evanghelia de la Luca, capitolul zece. Pilda este situată într-un cadru familiar, pe drumul care cobora de la Ierusalim la Ierihon. În timp ce a rostit această pildă, Mântuitorul Hristos se pare că era pe același drum de care amintește. Un om care călătorea de la Ierusalim la Ierihon a fost prins de tâlhari, jefuit, dezbrăcat, părăsit, rănit, zăcând pe marginea drumului arid și lipsit de vegetație. Pe lângă el a trecut, din întâmplare, un preot și un levit care nu i-au oferit ajutor. După ei a trecut un samaritean care s-a oprit, i s-a făcut milă de el, i-a îngrijit rănilor oferindu-i primul ajutor, după care l-a dus la o casă de oaspeți lăsându-l în custodia gazdei.

Personajele mai sus întâlnite reprezintă diferite mentalități. Cel căzut și aflat în mare suferință avea mare nevoie de ajutor. În virtutea logicii umane, a responsabilității comune de a oferi ajutor celui căzut, orice om este chemat să devină samaritean, un om pătruns de milă și compasiune. Chipul samariteanului reprezintă adevărata salvare oferită prin bunătate și compasiune. Căderea în mâinile tâlharilor reprezintă starea de nesiguranță a vieții, fragilitatea și efemeritatea ei, precum și decăderea spirituală a vieții asaltată de patimi și încercări. Drama coborârii este întotdeauna urmată de suferință.

Pe această cale a venit samariteanul, în Persoana Mântuitorului Hristos întrupat, Care, văzându-l pe cel căzut și

**MERGI
ȘI FĂ ȘI TU ASEMENEA!**

fără ajutor, l-a ridicat vindecându-i rănilor cu ajutorul Sfințelor Taine, ducându-l în siguranță în Biserica Sa. Răspunsul dat întregii omeniri la întrebarea generată de căderea și suferința ei, este unul singur - salvarea numai în casa de oaspeți, care este Biserica - spital duhovnicesc în care cine intră, găsește vindecare și alinare durerilor sale. Cu cât suntem mai îndepărtați de Biserică, cu atât calea de coborâre spre Ierihon este mai periculoasă, tristă, plină de încercări și nesfârșite suferințe. Efortul samariteanului milostiv a constat în a trece peste prejudecăți și limite de gândire raportate la granițe etnice. Deschiderea lui față de cel căzut și suferind, însoțită de compătimire pentru suferințele acestuia, se află la originea procesului de prefacere adâncă a unui străin, eventual chiar a unui dușman, într-un om care să ne fie apropiat și care să găsească sprijin la noi, într-o clipă de grea încercare a propriei vieți.

Sfinții Părinți ai Bisericii au interpretat

pilda, dându-i un caracter hristologic și eclesiolologic. Interpretarea lor corespunde întru totul ideii centrale care a și generat această parabolă, despre ce este viața cea veșnică și dobândirea ei. Omul căzut, aproape viu, este omenirea ce poartă în ea chipul primului om căzut și depărtat de Dumnezeu. Istoria lui este o depărtare și înstrăinare de Dumnezeu, în care s-a lăsat lovit de propriile patimi, exploatat de rău și transformat adesea în unealta răului. Calea de la Ierusalim spre Ierihon este calea popoarelor, a omenirii care și astăzi, în ciuda harului iertării și mântuirii izvorâte din Crucea și Învierea Domnului, este mai mult moartă decât vie, părelnic fericită, dar în realitate foarte zbuciumată, în mod înșelător stăpână pe sine, dar mereu lovită de spectrul suferințelor și al morții. Astăzi este nevoie de mulți samariteni. Imperativul puternic și direct al pildei este un program de viață al tuturor: „Mergi de fă și tu asemenea!” ♦

Părintele Adrian Chiriță

SFÂNTUL CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ ȘI ȘCOALA SA DE TRADUCĂTORI

Săptămâna aceasta parohia noastră se îmbracă în haine de sărbătoare, de lumină și de bucurie. Pentru că, iată, vineri, 15 noiembrie 2019, prăznuim hramul de toamnă al bisericii Șerban Vodă: Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț. Anul acesta Biserica Ortodoxă Română îi cinstește în mod deosebit pe traducătorii Sfintei Scripturi și pe cei ai scrierilor patristice și postpatristice, între care Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț ocupă un loc important.

Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț sau Velickovski a fost un stareț ce a trăit pe meleaguri ucrainene, românești și athonite în secolul al XVIII-lea și a avut o influență deosebită atât asupra monahismului românesc, cât și a celui slav.

Academia Duhovnicească din Kiev și mănăstirile din Moldova

Cuviosul s-a născut la 21 Decembrie 1722 la Poltava, în Ucraina. Tatăl său a fost preot la catedrala orașului. A avut 11 frați și a primit o educație religioasă deosebită. Unele cercetări duc la concluzia că familia Sfântului Paisie s-ar fi tras din moldoveni stabiliți în ținutul Poltavei, presupunându-se că ar fi fost chiar înrudiți cu strămoșii după mamă ai lui Dimitrie Cantemir.

Rămâne de mic orfan de tată. Este trimis să studieze la Academia duhovnicească din Kiev (întemeiată de Mitropolitul român Petru Movilă). Nu termină însă studiile, atras fiind de viața monahală și considerând că nu mai poate pierde ani la Școala din Kiev. În 1740 îl aflăm în Mănăstirea Liubețki, apoi se îndreaptă spre Mănăstirea Medvedovski, unde va îmbrăca rasa monahală cu numele de Platon. Datorită prigoanei ocupanților polonezi, se întoarce la Kiev, la Lavra Pecerska. Aici se îndeletnicește cu pictura icoanelor. Tot aici îl va cunoaște și pe Mitropolitul Antonie al Moldovei, care ținea slujbele în limba română. Află mai multe despre mănăstirile din Moldova.

După mai multe încercări, în anul 1742 reușește să treacă granița și să ajungă în Moldova. Trece pe la Schitul Dălhăuți - Vrancea, apoi în Muntenia, succesiv la Schiturile Trăstieni - Rm. Sărat, Poiana Mărului - unde îl cunoaște pe renumitul stareț Vasile de la Poiana Mărului - și la Cârnu - Buzău, schituri care se conduceau după regulile monahale athonite.

Viața în mănăstirile athonite și traducerea din scrierile patristice

În 1746, la numai 24 de ani, pleacă spre Athos. Va locui mai întâi la Mănăstirea Pantocrator, apoi, pentru că nu-și găsește un părinte duhovnicesc pe măsură, se retrage timp de patru ani într-o peșteră. În 1750 vine la Athos și starețul Vasile de la Poiana Mărului, care îl tunde în monahism și îi schimbă numele în Paisie.

Pentru că nu va găsi de la început un povătuitor iscusit care să-l îndrume în viața duhovnicească, va căuta în mănăstirile athonite scrieri ale Sfinților Părinți, atât originale grecești, cât și traduceri în slavonă. Citindu-le, își dă seama că cele slavonești nu sunt bine traduse și pentru a le îndrepta le compară cu cele grecești. Scrise însă într-o limbă arhaică, greu de priceput chiar și de mulți din grecii contemporani, Sfântul Paisie purcede în a-și lua ajutoare ucenicii săi români care cunoșteau foarte bine greaca, pentru a traduce în limba română originalele grecești. La Athos încep deci traducerea manuscriselor din greaca veche în română, iar din aceasta mai apoi în slavonă.

În jurul Sfântului Paisie se strâng din ce în ce mai mulți ucenici care îi cer sfat și îndrumare în viața monahală. Pe când Cuviosul avea 36 de ani, Episcopul Grigorie de la Athos îl hirotonește ieromonah. Primul său ucenic a fost monahul Visarion, venit din Moldova, la care se adaugă și alții, tot moldoveni.

Primind binecuvântarea Patriarhului Serafim, Sfântul Paisie întemeiază schitul Sfântul Ilie, cu 5 chilii. Curând vor locui aici 60 de ucenici de multe naționalități: români, ruși, ucraineni, greci sau bulgari.

Starețul Paisie se reîntoarce în țară

După 17 ani petrecuți în Athos, în anul 1763 hotărăște să se întoarcă în țară, căci nu mai putea locui la Schitul Sf. Ilie.

Se stabilește împreună cu cei 64 de ucenici ai săi mai întâi la Schitul Vărzărești - Focșani, apoi se îndreaptă spre Iași, după ce mitropolitul de la București - grec de neam - l-a refuzat. La Iași, Mitropolitul Gavril Calimah, pe care-l cunoscuse la Athos, îi încredințează Mănăstirea Dragomirna, ctitorie din 1609 a lui Anastasie Crimca. Mănăstirea va primi din ce în ce mai mulți ucenici, români, ruși și ucraineni. Aici starețul va sta 12 ani, formând o obște de 350 monahi.

Alcătuiește un important regulament monahal, cunoscut sub numele de „Așezământul de la Dragomirna”, în opt puncte, care introducea rânduiala în viața călugărilor. Monahii erau obligați să ducă viață de obște, să lucreze în diferite ateliere și ascultări. Starețul era ales de obștea tuturor viețuitorilor și confirmat de mitropolit. Tot aici Sfântul Paisie înființează o bolniță, adică spital, pentru bolnavi și bătrâni.

Mănăstirea Dragomirna, locul de naștere al Filocaliei românești

Când în 1763 Sfântul Paisie pleacă de la Athos, aduce în țară multe manuscrise grecești, dar și traduceri românești și slavone. Ceea ce începuse la Sfântul Munte va continua la Dragomirna, Secu și mai ales la Neamț. Să nu uităm însă că și în țară se traduseseră deja multe din scrierile patristice. Așa se face că în 1769 monahul Rafail copistul adunase într-un manuscris - Filocalia de la Dragomirna -

prima colecție majoră de traduceri românești filocalice, care număra 626 pagini. Astfel avem prima Filocalie tradusă într-o limbă vorbită, cu mult înainte de cea a Sfântului Nicodim Aghioritul și Macarie al Corintului, publicată în 1782 la Veneția în greaca veche, și de cea paisiană în slavonă „Dobrotoljubjie”, publicată în 1793 la Moscova. La 1769 erau, se pare, traduse în română toate textele filocalice ale lucrării lui Nicodim Aghioritul.

„Dobrotoljubjie”, Filocalia în limba slavonă, a fost tradusă la cererea Mitropolitului Gavriil al Petersburgului. Acesta, după o cercetare amănunțită a traducerii, o tipărește în 1793 la Moscova.

Apologia Rugăciunii inimii

Dar opera Sfântului Paisie nu se rezumă la traduceri. Dintre operele sale personale menționăm lucrarea „Șase capitole asupra rugăciunii inimii”, în care Sfântul Paisie expune sistematic bazele biblice și patristice ale rugăciunii lui Iisus, pregătirea celui care o practică și efectele acestei rugăciuni. În această Apologie a Rugăciunii inimii ne învață că cel ce practică Rugăciunea are nevoie de sfatul unei persoane experimentate.

Rugăciunea minții are mai multe trepte: pentru începători, care duc o viață activă, și ea este însoțită obligatoriu de post, rugăciune și priveghere; o altă treaptă pentru cei desăvârșiți, în care rugăciunea minții corespunde vieții contemplative. Când sufletul se purifică de patimi, el poate primi harul divin care-l conduce spre viziuni spirituale, descoperindu-i tainele divine la care cu mintea nu se poate ajunge. Este stadiul rugăciunii vizionare sau al rugăciunii pure, după Sf. Isaac Sirul, din care izvorăște viziunea. Iar rugăciunea pură este darul exclusiv al lui Dumnezeu.

Lavrele Secu și Neamț în înnoirea isihastă

Pentru că Bucovina intră sub ocupația austriecilor, în 1775, starețul Paisie, însoțit de 200 de ucenici, pleacă la Mănăstirea Secu, continuând pravila de la Dragomirna.

În anul 1779, la dorința domnitorului Constantin Moruzzi (1777-1782), Paisie devine egumen al mănăstirii Neamț și va avea grijă de obștile celor două mănăstiri, Secu și Neamț. La Neamț activitatea starețului este deosebit de bogată. Întărește aici rânduielile monahale athonite, cu viață de obște, cu slujbe zilnice, cu predici, cu muncă și rugăciune, după regula Sf. Vasile cel Mare, grijă pentru bătrâni și bolnavi. Starețul construiește la Mănăstirea Neamț un spital, o casă de oaspeți și noi chilii, numărul monahilor trecând de 800: români, ruși, bieloruși, ucraineni, greci, sârbi și bulgari.

Școala de traduceri de la mănăstirea Neamț

Preocupările starețului s-au concretizat într-o imensă activitate literar-bisericească: două echipe de traducători, de copişti și de critici, cu el în frunte, lucrau fără întrerupere la revizuirea și traducerea scrierilor filocalice în slavonă și în română. Numărul total al manuscriselor din timpul său se ridică la 300, dintre care 44 alcătuite de el însuși, Mănăstirea Neamț devenind un deosebit de important centru de cultură teologică-ascetică.

Neoisihasmul paisian depășește granițele Moldovei

A trecut la Domnul la 15 noiembrie 1794, la vârsta de 72 de ani, fiind înmormântat în biserica Mănăstirii Neamț. Influența paisiană a fost deosebit de puternică în Moldova prin stareții Ilarion de la Secu și Sofronie de la Neamț sau prin ucenicii săi: Visarion, Gherontie

și Dorotei, trimiși la studii în Muntenia. În Muntenia, paisianismul s-a răspândit datorită starețului Gheorghe de la Căldărușani în mănăstirile Cernica și Căldărușani.

Manuscrisele rămase de la Sfântul Paisie și de la școala sa de traducători au fost împărțite între bibliotecile mănăstirilor Dragomirna, Secu și Neamț, iar multe dintre ele au luat drumul altor mănăstiri din țară și din Rusia mai ales. Cei care au contribuit la răspândirea lor sunt cu precădere ucenicii Sfântului Paisie, care au plecat în alte mănăstiri. De exemplu, prin bibliotecarul Andronic Popovici ajung la Noul Neamț din Basarabia două valize cu manuscrise și cărți de o inestimabilă valoare, între care cea mai completă culegere de scrieri ale starețului Paisie în slavonă.

Numeroase manuscrise slavone s-au răspândit în mănăstirile ortodoxe din Bulgaria, Serbia și de la Athos, schitul Sfântul Ilie și mănăstirea Pantocrator fiind cele care au dus mai departe spiritului paisian. Rânduielile sale monahale au influențat masiv viața religioasă a Bisericii Ruse. Mulți dintre ucenicii săi s-au răspândit în 117 mănăstiri și schituri din 35 de eparhii ale acestei Biserici.

Au fost alcătuite mai multe „Vieți” ale starețului Paisie, scrise de monahii Spiridon de la Neamț, Mitrofan, Grigorie, Andronic sau Vitalie. Starețul Paisie de la Neamț este unul din cei dintâi scriitori asceți ai secolului al XVIII-lea. Curentul de reînnoire a vieții monahale pe care l-a creat a avut un efect benefic și prin faptul că a contracarat curentul de grecizare și a favorizat impunerea limbii poporului în biserică, cultură și literatură.

Pentru viața sa ascetică, pentru bogăția învățăturilor sale și pentru contribuția la înnoirea monahismului a fost trecut în rândul sfinților. Mai întâi de către Biserica Ortodoxă Rusă, la 6 iunie 1988, apoi de Biserica Ortodoxă Română, la 21 iunie 1992. ❖

ORARUL CENTRULUI PAROHIAL PENTRU COPII ȘI TINERET

Ziua	Ora	Meditații	Cine răspunde
Luni	18 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Matematică – clasa a VIII-a	Prof. Germina Stuparu
Marti	13 ³⁰ -15 ⁰⁰	Limba română / matem. clasa a IV-a	Prof. Georgeta Rusescu
Joi	17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Matematică – clasele VII-VIII	Ing. Paul Tomescu
Vineri	15 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Limba română – clasele VII-VIII	Prof. Cristina Cioabă
Sâmbătă	17 ⁰⁰ -18 ⁰⁰	Limba română – clasa XII-a	Prof. Claudia Dragomir

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 10 - 17 NOIEMBRIE 2019

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 10 noiembrie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 25-a după Rusalii (Pilda samaritanului milostiv) Utrenia, Sfânta Liturghie
Miercuri 13 noiembrie	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Sfânta Liturghie Sfântul Maslu
Joi 14 noiembrie	17 ⁰⁰ -21 ⁰⁰	Slujba de priveghere printru hram
Vineri 15 noiembrie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	†) Sf. Cuv. Paisie de la Neamț - HRAM - (Începutul Postului Nașterii Domnului) - Utrenia, Sfânta Liturghie Vecernie, Acatist
Sâmbătă 16 noiembrie	17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰ 07 ³⁰ -09 ³⁰ 18 ⁰⁰ -18 ³⁰	Sfânta Liturghie, Parastas cu pomenirea morților Vecernie
Duminică 17 noiembrie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 26-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina) - Utrenia, Sfânta Liturghie

CUM AM PRIMIT NOI MOAȘTELE SFÂNTULUI CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

7 august 2014. O dată de referință pentru noi, căci atunci ne-au fost dăruite moaștele Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț. În același an, pe 20 mai, odată cu sfințirea raclii Sfântului Domnitor Martir Constantin Brâncoveanu, dar și a Sfântului Ioan Iacob Hozevitul, a fost sfințită în Paraclisul „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Reședința Patriarhală, de către Preafericitul Patriarh Daniel și frumoasa raclă a Parohiei Șerban Vodă pregătită pentru moaștele Sfântului Paisie.

Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la solicitarea PC Pr. Paroh Dinu Pompiliu.

Așezăm legământ ca această păticeică din cinstitele moaște să fie păstrată întreagă în biserica parohiei „Șerban Vodă” din București, care îl are ca ocrotitor pe Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț.

Dat în Reședința Mitropolitană din Iași în anul Mântuirii 2014, luna august, ziua 7, de pomenirea Sfintei Cuvioase Teodora de la Sihla. (semnătura) Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.»

Iar mai apoi Părintele Dinu a ajuns la Mănăstirea Neamț, unde părintele stareț, arhimandritul Benedict Sauciuc, i-a încredințat cu multă evlavie un fragment din moaștele Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț. Tot în acel an au mai plecat păticele din moaștele Cuviosului și la Schitul Sfântul Ilie din Athos, schit înființat de Cuviosul Paisie în anul 1757, și la Mănăstirea Noul Neamț din Basarabia (azi în zona transnistreană), înființată în 1864 de către ucenicii Sfântului Paisie din Mănăstirea Neamț, sub conducerea starețului Andronic Popovici.

Și poate că nu este întâmplător faptul că am primit moaștele Sfântului Paisie chiar de praznicul Sfintei Cuvioase Teodora de la Sihla, căci amândoi au trecut prin mănăstirea Vărzărești din ținutul Vrancei: Sfânta s-a închinoviat aici aproximativ pe la anii 1680, iar Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț a stat

aici puțină vreme cu ucenicii săi în anul 1763, când s-a întors de la Athos.

Dacă noi, românii, am așteptat aproape 220 de ani până când moaștele Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț au fost dezgropate (23 septembrie 2013) și ne-am putut închina la ele, sperăm că vom trăi și ziua când de la Kiev, din Lavra Pecerska, se vor întoarce în țară, spre a se odihni în biserica închinată ei la Sihăstria, și moaștele Cuvioasei Teodora de la Sihla. Știm că moaștele sale se află din 1856 la Kiev. Peste timp drumurile celor doi sfinți s-au mai intersectat o dată, căci ucraineanul Paisie Velickovski a învățat la Academia de la Kiev și și-a aflat sfârșitul pământesc la Mănăstirea Neamț, unde a și rămas pentru totdeauna. Iar moaștele Cuvioasei Teodora de la Sihla, trăitoare pe meleaguri nemțene, au ajuns pe tărâm ucrainean, despre ele neștiindu-se nici astăzi dacă se mai află la Lavra Pecerska sau în altă parte ... ❖

Postul Nașterii Domnului, un post al bucuriei

Primul post din anul bisericesc și ultimul din anul civil. Prin durata sa de 40 de zile ne aduce aminte de postul lui Moise de pe Muntele Sinai, când acesta aștepta să primească cuvintele lui Dumnezeu scrise pe lespezile de piatră ale Tablelor Legii. Noi creștinii postim 40 de zile pentru a ne învrednici de primirea Cuvântului lui Dumnezeu întrupat și născut din Fecioara Maria.

Anul acesta lăsăm sec în seara zilei de 14 noiembrie și postim până pe data de 24 decembrie.

După rânduială, în timpul acestui post, luna, miercurea și vinerea nu mâncăm

bucate cu untdelemn și nu bem vin. După orele 3-4 după-amiaza mâncăm o singură masă, cu hrană uscată sau legume fierte. Dacă în aceste zile cade un sfânt care să aibă Doxologie mare, dezlegăm la untdelemn și la vin. Dacă în aceste zile cade un sfânt care are Priveghere, dezlegăm la untdelemn, vin, pește (vezi 6 decembrie). Dacă hramul bisericii cade într-o zi de luni, miercuri sau vineri, se face dezlegare la pește. Marți și joi se dezleagă la untdelemn și vin. Iar dacă marți sau joi cade un sfânt cu Doxologie mare, dezlegăm la pește. În Postul Crăciunului avem dezlegare la pește sâmbăta și duminica, între 21 noiembrie (Intrarea

Maicii Domnului în Biserică) și 20 decembrie (pomenirea Sfântului Ignatie Teoforul).

Este un post ușor, iar anul acesta sunt nu mai puțin de 14 dezlegări la pește, pe care le găsim notate în calendar. Numai cei cu probleme grave de sănătate și copiii nu țin acest post. Totul însă cu sfatul și mai ales binecuvântarea duhovnicului. Ne pregătim pentru primirea Pruncului Hristos nu numai prin post, pe care îl ținem din prima și până în ultima zi, nu pe sărite sau prin ținerea numai a primei și ultimei săptămâni, dar și prin spovedanie și împărtășire.

Deci, post ușor și bineplăcut Domnului! ❖

CONTRIBUȚIA ENORIAȘILOR PAROHIEI ȘERBAN VODĂ PENTRU ANUL 2019 A FOST STABILĂ LA 100 LEI